

ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

Теорија писмености се бави проблемима писменог изражавања. Она је у непосредној вези са стилистиком и методиком писменог изражавања. Стлистика се бави теријским нормама писмености, стилским изразом писаног текста, а методика покушава да помогне како да оспособимо ученика да пише и разуме написано. Увођење ученика у писменост дуг је и мукотрпан посао. Он захтева систематичан и упоран рад учитеља, али и велико залагање ученика, његову стрпљивост и непрестану активност.

Пракса је показала да су неки људи одлични говорници, али слабије пишу и обрнуто. То не значи да је неко предиспониран за усмени, а неко за писмени говор. Упорним и стрпљивим радом свако може постићи да буде писмен, да савлада елементарну писменост. Међутим, не може свако постати писац, јер је то виши облик стваралачке писмености. Усмено и писмено изражавање међусобно се прожимају, усмена реч подстиче писмену и обрнуто. Но, свакако, писменом изражавању предходи усмено. Добро је да иза вежбе усменог изражавања дође писмена вежба. Писмено изражавање мора бити део систематичног планирања рада сваког учитеља, велика брига и одговорност јер ученике овог узраста морају оспособити да савладају основна правила писања. Учитељ би морао да буде упознат с новим сазнањима стилистике, теорије писмености и методике пианог изражавања, а ученици да поступно усвајају граматичко-правописне норме и одређена правила технике писаног изражавања.

УЧЕЊЕ ПИСМЕНОСТИ

Учењем писмености човек се практично оспособљава да квалитетније усмено или писмено омуницира са светом око себе. Услове добре писмености схватамо овде у ширем и најширем значењу тога појма. Седам категорија представљају услове добре писмености, док ће тема овог садржаја бити *Језичка култура и Граматичка и правописна норма – правилност језика.*

Језичка култура

Појам језичке културе доста је неодређен. У ужем смислу језичка култура подразумева добро познавање матерњег језика на коме се одвија писана комуникација. То надаље, значи познавање великог брија речи или тзв. лексичко богатство. Речник појединца може бити пасивни и активни. Пасивни речник подразумева укупан број речи које појединац користи, којима се користи у усменом и писменом изражавању.

У средишту језичке културе јесте реченица, а не реч. Ми се не споразумевамо речима већ реченицама, изјавио је један познати писац и тиме јасно указао на комуникативну и стилску функцију реченице у усменој и писаној комуникацији. Реченица настаје комбиновањем речи у њој, она је у књижевном тексту уметност комбиновања речи. Синтакса управо проучава правило комбиновања речи у реченици. Изграђеност реченице – поштовање синтаксичког стандарда, стилска и значењска изграђеност, условљавају квалитетну комуникацију.

Богатство речника и умеће комбиновања речи у реченици доприносе квалитету језичког израза.

Граматичка и правописна норма – правилност језика

Познавање одређених граматичких и правописних правила једног језика основни је услов добре писмености и писмености уопште. Књижевни језик је језик норме и стандарда. То није само језик белетристике или лепе књижевности, то је језик образованих људи, језик којим се користе друштвене институције. Познавање граматике и правописа део је човековог општег образовања, што значи да је он обавезан да користи нормирани књижевни језик. Сваки писмен човек мора знати употребу великог слова, спојено и одвојено писање речи, интерпункцију, поделу речи на крају реда, писање скраћеница итд. Писци имају право да у својим књижевним

уметничким делима користе и некњижевне облике језика, као што су жаргонизми, дијалектизми, донекле и стране речи, али то не значи да су неписмени. У свакодневној и званичној комуникацији мора се употребљавати књижевни стандардни језик. Обавеза је иоле сваког образованог човека да поштује језичке законе своје заједнице, као што поштује правне и друге законе друштва у коме живи.

ЛИТЕРАТУРА

Милатовић, В. (2011). *Методика наставе српског језика и књижевности у разредној настави*. Београд: Учитељски факултет.